

Geloof & praktijk

Time-outvoorziening voor daklozen in Hummelo: de handen en voeten van Jezus

Martine Kwey-Haasdijk

Letterlijk met de voeten in de modder staan ze, de vrijwilligers van *Het Passion*. Dat kan ook moeilijk anders als je op een regenachtige dag bonen uit de grond haalt. Gemotiveerd om een midweek te helpen bij daklozen die er gemiddeld zeven weken verblijven. Om de vaak trieste verhalen aan te horen van de gasten: een verleden met misbruik, psychiatrische problemen of verslaving aan alcohol en drugs. Om de zolder naast het kledingmagazijn te verven – de meeste daklozen hebben alleen de kleren die ze dragen. Om samen met de gasten even naar het dorp te gaan – de gasten zelf mogen niet alleen van het terrein af.

Op dat terrein hoef je elkaar trouwens niet in de weg te zitten. De gasten hebben een eigen kamer, de vrijwilligers delen hem met z'n tweeën.

De Buytenkans, zoals het gastenverblijf heet, biedt plaats aan twaalf tijdelijke bewoners, terwijl de voorziening voor de vrijwilligers, *Het Buyten* geheten, onderdak kan geven aan maximaal negen personen. Gemiddeld zijn het er een stuk of vier. Ze komen uit alle hoeken van het land: echtparen, vriendengroepjes, mensen die op eigen houtje inschrijven. Sommigen zijn verrast met een waardebon van €80,- om het verblijf hier, van maandag tot zaterdag, te betalen.

'Je komt hier zelf ook tot rust,' is de opmerking van een van de vrijwilligers. Dat is niet moeilijk te geloven als je om je heen over de groene weilanden kijkt. Zittend op het terras van *Het Buyten*, al of niet met een emmer af te halen boontjes voor je. Die midweek is officieel op fiftyfiftybasis: de helft van de tijd ben je er om de handen uit de mouwen te steken, de andere helft neem je zelf je rust of maak je uitstapjes. In de praktijk blijkt dat de meeste vrijwilligers de vrije tijd beperken tot één of twee dagdelen, en daarnaast tijd nemen voor een potje tafelvoetbal of de krant. Het *Reformatorisch Dagblad* en het *Nederlands Dagblad* op de balie in de gezamenlijke keuken bevestigen de kerkelijke diversiteit van de vrijwilligers. 'Het is hier veel te gezellig om steeds voor jezelf dingen te gaan doen,' is de mening van veel vrijwilligers. Er hangt de sfeer van een kamp, versterkt door de grote gemeenschappelijke ruimte met keuken waar een flinke pan beslag in vlot tempo verandert in een stapel pannenkoeken.

Piet en Heleen van Pelt, die op het terrein wonen en bij de stichting *Het Passion* samen hun roeping invullen, zien regelmatig vrijwilligers terugkomen. 'Mensen beseffen na zo'n midweek dat de grens tussen een dakloze en henzelf erg dun is – ook jij kunt na een huurschuld of een echtscheiding op straat belanden. Zo'n week leert hen anders naar daklozen kijken.' Of, zoals een van de vrijwilligers opmerkte na een potje jeu de boules met de gasten: 'Je bent mensen onder elkaar.'

Stichting *Het Passion* kwam in 2006 van de grond. Heleen en Piet woonden toen al 33 jaar in Eindhoven. De kinderen de deur uit – wat wil je verder nog doen in je leven? Daar hadden ze zo gauw geen antwoord op, maar ze zijn gericht en biddend gaan zoeken naar iets waar ze hun ei in kwijt zouden kunnen. Via het Leger des Heils kwamen ze terecht bij Stichting *Ontmoeting*, een

stichting die de nodige ervaring had met dak- en thuislozen. In de jaren negentig had deze stichting al een dienstencentrum in Rotterdam opgezet en een woon- en werkcentrum in Epe. In 2006 kwam daar een dienstencentrum in Harderwijk bij, en in datzelfde jaar lagen er plannen voor een time-outvoorziening in Hummelo. Uiteindelijk raakten Heleen en Piet daarbij betrokken en in oktober 2006 konden de eerste gasten opgevangen worden in *Het Passion*.

Stichting *Ontmoeting* heeft kantoorruimte op het terrein van *Het Passion*. Hun medewerkers, met als achtergrond SPW (sociaal pedagogisch werk) of SPH (sociaal pedagogische hulpverlening), verlenen professionele zorg aan de gasten: zeven dagen per week, 24 uur per dag. Dit houdt in: gesprekken voeren, zo mogelijk een uitkering regelen en de duizend andere dingen die er voor de dakloze mannen geregeld moeten worden. Eén keer per week is er een groepsgesprek onder leiding van een van de medewerkers van *Ontmoeting* en elke avond is er een dagsluiting. Een belangrijke functie hebben deze mensen ook als het gaat om het regelen van het vervolgtraject. 80% van de gasten stroomt door naar zo'n traject. Dit kan een zorgboerderij of het woon- en werkcentrum in Epe zijn. Heleen en Piet tekenen hierbij aan dat een groot percentage toch weer terugvalt. 'De macht van verslaving is enorm. Maar we vallen immers allemaal elke dag terug? En elke dag dat een dakloze van de straat is, is winst!' Ze mogen trouwens altijd terugkomen. Sommigen zijn hier al voor de derde of vierde keer.

Het project in Hummelo is uniek. Zonder vrijwilligers zou het zo niet kunnen draaien, daar zijn Heleen en Piet van overtuigd. Positief bijeffect is dat enthousiaste vrijwilligers hun omgeving warm maken om bijvoorbeeld financiële ondersteuning te geven. Al heel wat diaconieën hebben *Het Passion* op het collecterooster staan. Dat is ook hard nodig, want de helft van de exploitatie wordt betaald uit giften.

Als de vrijwilligers op maandag aankomen, wordt er een gezamenlijk rooster gemaakt. Met voorkeur voor bepaalde werkzaamheden wordt rekening gehouden. Een aantal taken zoals corvee, wordt samen met de gasten gedaan.

De gasten hebben gedeeltelijk hun eigen programma. De eerste tijd zijn ze vaak druk met bezoeken aan de dokter, tandarts of fysiotherapeut. Daarnaast moeten ze ook echt tot rust komen. Zoals een van hun het formuleert: 'Ik heb geen geduld, maar dat heb ik hier wel geleerd.' Op straat zijn ze gewend van dag tot dag te overleven en is er geen tijd en energie om zelfs maar over de meest basale zaken in het leven na te denken. De time-out geeft hun de kans wat aan sport te doen, een eindje in de buurt te fietsen onder begeleiding van een vrijwilliger, in de tuin te werken of zomaar een poos buiten in de zon te zitten. Zonder de klemmende vraag waar je vannacht zult slapen, en of je straks wel te eten hebt. De aangeboden structuur doet mensen opbloeien: vaste tijden van eten en slapen en een daginvulling met vaste onderdelen. Bijbellezen en bidden horen bij deze vaste onderdelen. Piet en Heleen verbazen zich erover dat veel van deze mannen zo openstaan voor de Bijbel. Ruim de helft bezoekt zondags een kerkdienst: bij de baptisten of bij de gereformeerden in Doesburg. Deze laatste gemeente telt maar tachtig leden, maar dat blijkt juist positief te zijn. Gasten worden herkend en de gemeente is bij het project betrokken.

Ook aan de gezamenlijke bijbelstudie, één keer per week verzorgd door de pastoraal werkster, wordt gemotiveerd meegedaan. Als de gasten horen dat er iemand op bezoek is om een artikel te schrijven dat verband houdt met de Bergrede, blijkt inderdaad dat een aantal niet onbekend is met de Bijbel. Op de man af wordt mij gevraagd welke verzen uit de Bergrede mij aanspreken. Als ik dan aangeef sommige verzen in de praktijk best moeilijk te vinden, zoals de tekst over de andere wang, komt er een verrassende reactie. Peter, drager van een WWJD-bandje, is op zijn elfde uit huis geplaatst. Misbruikt en mishandeld. Hij weet niet of zijn ouders, broers en zussen nog leven.

Toch kan hij ze wel vergeven. ‘Want,’ zo zegt hij, ‘ik ben zelf zo rot als het maar zijn kan.’ En hij voegt eraan toe: ‘Weet je trouwens dat Jezus zelf ook drie jaar dakloos geweest is?’

Klaas is katholiek opgevoed. Hij komt van de Nederlandse Antillen. Hij is een halfjaar dakloos geweest en had als onderkomen o.a. de bajes. ‘Ik verlaat God, maar God verlaat mij niet.’ Zijn hele familie zit nog op de Antillen, daardoor voelt hij zich vaak eenzaam. ‘De jongens hier zijn mijn familie.’ De Bergrede is voor hem: ‘Leven zoals God bedoeld heeft. Ik probeer mijn best te doen en God doet de rest.’ Klaas hoopt door te kunnen stromen naar het woon- en werkcentrum in Epe. Om daarnaartoe te werken is hij twee dagen per week werkzaam in een buitenproject. ‘God heeft een doel met mij.’

Het Passion is een schakeltje in de zoektocht naar dat doel. Daaraan dienstbaar zijn: is dat niet wat de Bergrede ons leert? De samentrekking van Passie en Sion doet ook denken aan een ander bijbelgedeelte: wat heb jij, wat hebt u, voor Mij gedaan (Mat. 25)?

De namen van de gasten in dit artikel zijn niet hun echte namen